

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD.

Blagajniško stanje po izkazu 28. januarja t. l. . . 7502.— Din
Konjiško učit. društvo . . . 250.—
skupaj . . . 7752.— Din.

OBRAMBNI SKLAD.

Blagajniško stanje po izkazu 28. januarja t. l. . . 668.31 Din
Zacherl Franc. Ljutomer . . . 25.—
skupaj . . . 693.31 Din.

Darovalcem hvala! Naj bi našli mnogo posnemalcev!

Upalnik.

DRUŠTVO ZA ZGRADBO UCITELJSKEGA KONVIKTA V LJUBLJANI.

(Dale.)

Blagajniško poročilo je bilo že objavljeno v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

K blagajniškemu poročilu omeni tov. Šmaidek, da bomo imeli pri zemljevidih znatno izgubo. Tov. Lapaine odvrne, da smo zemljevide prevzeli kot dedčino.

Poročilo nadzorstvenega odbora je nodal predsednik tega odbora tov. Petrovec in poročil, da so bile seje nadzorstvenega odbora skupne z upravnim odborom in imata tudi skupni zapisnik.

Revizijo blagajne sta izvršila tov. Grčar in tov. Zupančičeva dne 29. marca 1926 ter sta našla vse v redu, zato predlaga tov. Grčar absolutorij.

Občni zbor je dal blagajniku in odboru soglasno absolutorij.

Oba odbora sta po absolutoriu dala svoja mesta na razpolago.

O gospodarskem programu je poročal tov. Pavlovec naslednje:

Učit. konvikt je uvedel gospodarsko akcijo in je napravil z raznimi tvrdkami pogodbo, da za priporočanje oziroma razpečevanje dobri primeren ponust.

S tvrdko Kocjančič smo se pogodili, da nam nabavlja šolsko lekarno za ceno 350 Din. Vsebuje najpotrebejše medicamente, ki jih rabimo kot učila in v pomoci v slučaju nezgod.

Z društvom »Kosmos« imamo pogodbo za posredovanje dobave gradičnih škatel za mehaniko, elektriko in optiko. O teh učilih se učiteljstvo zelo dohvalno izraža. Tvrđka nam daje učila do ceni, ki jo dovoljuje članom. Od te vsote ima Učit. konvikt 20% popusta, tako da imamo od mehanike 118 Din provizije, od elektrike 64 Din, od optike 54 Din. Naročil je bilo za optiko 11, mehaniko 15 in za elektriko 21.

Nadaljnje tvrdke, s katerimi imamo pogodbe, so: Kmetijska družba dovoli 10%. Manufaktura Kos da učiteljstvu 3% in Konviktu 3% popusta. Zobozdravnik Vrankar dovoli 20%. Fotograf Rovšek da 25%. Tiskarna bo odstotke pridanih zvezkov dala Konviktu in Domu. Tovarna strojev Ježek v Mariboru da 25% pri posredovanju. Tvrđka Franck nam ponuja zastopstvo za tinto. Odbor je ponudbo sprejal. (Dale nrah.)

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabilo:

= KRIŽEVSKI (V PREKMURJU) PEDAG.-DIDAKT. KROŽEK zboruje dne 20. marmika t. l. v evanz. osnovni šoli v Šalovcih. Pričetek ob 10. uri. — Predsednik

Poročila:

+ Ptujsko učiteljsko društvo je zborovalo 10. aprila v Ptuju. Navzočih je bilo 79 članov.

Dopisi. Po prečitanju in odobrenju zapisnika so se obravnavali dopisi, katerih načinjenosti je bilo oni »Ferljajnega Saveza v Beogradu«, ki poziva učiteljstvo k pristopu. Delegat se ni volil.

Sprememba pravil UJU. Tov. Ivan Zolnir je podal tozadovni referat, katerega glavne točke so se izdelale v odseku, ki je bil voljen, da pripravi gradivo za spremembu pravil. Celoten referat je prinesel list na drugem mestu.

Resolucija. Tov. predsednik je čital resolucijo, ki je izšla iz odbora društva, ter je bila soglasno sprejeta na zborovanju, tičče se deklaracijske resolucije, katero Učit. Tov. še ni obdelan do zborovanja, ter pisanja o deklaraciji, poziva za javno razpravljanje o spremembu pravil UJU, prejne, da se bo društvo v slučaju, da se deklaracijska resolucija in zborovanjsko poročilo ne objavita, naša pota, da pride oboje v javnost,

poziva, da naj stanovski list ščiti stanovske interese in one, ki se preganjajo, ter poziva, da se društvo dostavi poročilo o blagajniškem stanju, katero bi bila društva moralna prejeti, glasom sklepa širjega sosvetja, 1. aprila.

Predavanje. Tov. Šestek je podal lepo življensko sliko jugoslovenske junaka Svetozara Miletiča, ki je že pod Avstrijo streljal za tem, da doseže ujedinitve jugoslovenske življa. Orisal nam je vse triumfe, a tudi vse trpljenje tega borca, ki se ni strašil ničesar, da bi dosegel, kar mu je bil cilj življenja.

Za svoja izvajanja je želil tov. predavatelj toplo zahvalo.

Tov. predsednik opominja zamudnike pri plačevanju članarine.

Prihodnje zborovanje bo 8. maja.

+ Izvanredni občni zbor novomeškega učit. društva. Novomeško učiteljsko društvo je na izvanrednem občnem zboru dne 17. aprila 1926., po doljši debati za in proti deklaraciji, odklonilo isto. Stavljajo predlog: Deklaracija je za nas nepotrebna, pač pa zahtevamo, da se člen 2 pravil UJU strogo izvaja — je bil sprejet od 62 navzočih članov s 57 glasovi.

Na vprašanje glede spremembe pravil UJU so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Sedanja organizacija po poverjeništih naj ostane.

3. Širji glavni odbor in izvršilni odbor naj imata članov v sedanjem obsegu.

4. Član Udrženja more biti nastavnik na učiteljski, meščansko-šolski učitelji, upokojence in aktivno nastavljen veroučitelji.

Za odbornike Udrženja naj bodo izvoljeni redni člani Udrženja.

5. O tem naj odločajo interesi — to je slušatelji višje pedagoške šole.

6. Širji glavni odbor in izvršilni odbor naj se voli po listih. Njihov mandat naj traja kvečemu 3 leta — lahko pa se ponovno izvoli. Volitve naj se vrše dopolnilno, da vsako leto, po preteklu prvih treh let, izstopi ena tretjina članov. Prvi dve leti naj se to določi potom žrebjanja, pozneje pa pride postopek sam od sebe.

7. Glavne učiteljske skupščine naj se vrše vedno le v glavnih počitnicah in sicer v večjih centrih države. Glavno skupščino naj tvorijo samo delegati, kongres pa vsi člani UJU.

+ Okrajno učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 17. aprila 1926 v Ormožu ob navzočnosti 38 članov.

Predsednik pozdravlja navzoče, povdarioč, naj bodo zborovanja torišče, kjer se utruje naše tovarištvo in poglabljajo naše prijateljske vezi.

Predavanje: a) Ljudevit Belšak podava pod naslovom: Iz Italije domovino — svoje doživljaje in utise na potovanju iz italijanskega ujetništva čez Solun, opisuje po vojni opustošeno Makedonijo in tamošnje razmere med in tik po vojni ter poziva, naj vzbuja učiteljstvo v sredih mladine domovinah čustva, da bo prevevalo ysa jugoslovenskega srca prepričanje: En kralj, en narod, ena domovina!

Sprememba pravil. Za tem je stavil tov. Josip Rajšek izpreminjavale predloge k pravilom poverjeništva UJU v Ljubljani, katere je stvarno utemeljeval ter so bili soglasno sprejeti.

Predlog: — Naš neumorno delaven tovariš ravnatelj Anton Kosi priporoča za šolske knjižnice nabavo dobrih mladinskih knjig, katere je začel izdajati pod naslovom »Nova zabavna knjižnica za mladino«.

29. maja t. l. priredi društvo poučni izlet na Pohorje k Sv. Arehu, kjer se bo vršilo kratko zborovanje.

+ Gornjegrajsko učit. društvo je imelo svoj občni zbor dne 9. jan. t. l. v Ljubnem. Ker je bila napovedana senzacija, je bilo skoro vse na zborovanju; še celo dva nečlana.

Po pozdravu in overavljenju zapisnika je predsednik Zemljič poročal o sestanku predsednikov dne 3. jan. v Mariboru. Nato je prečital deklaracijo. Vse tisto! Le Dolinarja smo poslali v Ljubljano na sejo širjega sosvetja.

Poročilo predsednikovo in blagajnikovo o delovanju društva in plačevanju članarine se vzame na znanje. Del prebitka se določa za »Učit. dom«. Članarina znaša za 1. 1926 sledi: za redne 150 Din, za omož. 80 Din in toliko za upokojence, po 100 Din pa za učit. žen. roč. del. Predlog o obvezni včlanitvi v društvo »Učit. dom« ni bil sprejet.

Podaval je tov. Jos. Tratnik o uporabi posebne tružice pri domoznanskem pouku prav na zorno. Ta pouk podpirajoči načrti o šolski sobi, šoli itd. so bili razobeseni po steni.

Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik Pulko, namestnik Zemljič, tajnik Tratnik, blagajničarka Danča Pulko, odbornika: Luc, Rainer in Iv. Dolinar.

Tov. Rainerjeva ugovarja proti odloku, da bi učitelje pisale kot nekako kazensko naloge o temi: Učiteljica v službi nacionalne in moralne vzgoje našega naroda». Drugi se pridružuje njenemu naziranju, da je to nekako poniževalno za tovarišice.

+ Zborovanje okr. učit. društva za ljubljansko okolico se je vršilo na Vrhniku dne 6. marca 1926.

Tov. predsednik je pozdravljal navzoče člane društva, posebej še goste, ter poročal posebej še o zadnji seji širjega sosvetja v Ljubljani in o določenem stanju našega društva. Društvo dolguje UJU znatno včoto. Krivda na zaostali članarini zadene članstvo samo, ker člani niso redno plačevali članarine. Preselivi člani iz okraja se niso odglašali, ne pri društву, ne pri glavnem odboru. Sprejeti so bili v tem oziru na predlog tov. Šmajdka, Flajsa in tajnika Mihelča dalekosežni sklepki, da se društvena blagajna uredi. Sklene se izvoliti odbor, sestojič iz tov. Draščeka, Trošča, Ceruta, Makovca, ter tajnika in blagajnika, ki naj skupno urede društveno blagajno. Tajnik prebere nato proračun, ki ga je sestavil odbor. Proračun je bil sprejet. Na predlog tov. Šmajdka se določi letna članarina na 150 Din: soglasno sprejet.

Nato prebere predsednik deklaracijo. V debatu o deklaraciji so posegli tov. predsednik, Germek, Šmajdek, Trošč, Završnik, Golé, Cerut, Grašič. Po končani debati se je vršilo glasovanje za in proti deklaraciji z listki; — za je bilo oddanih 50 listkov, proti 42 listkov, 3 listki prazni.

Popoldan ob 3. urici se je zborovanje nadlehalo.

Po zelo burni debati o »Volitvi delegatov za pokrajinsko skupščino« se je sklenilo, da se vrši ista na prihodnjem zborovanju in sicer na predlog tov. Šmajdka v Ljubljani.

Pri slučajnostih predlaga tov. g. Kravosova: Učiteljstvo protestira:

1. Proti odloku g. ministra prosvete z dne 28. 7. 1925, O. N. br. 11.084 o obliki učiteljic.

2. Proti žaljivemu dejству, da se samo učiteljicam nalaga tema za uradno konferenco; ali vsem, ali nobenemu; soglasno sprejet.

Po končanem zborovanju se je vršil razgovor o krivčni odtegnitvi stananine šolskim upraviteljem.

+ Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico je zborovalo v sredo dne 21. 4. 1926. po doljne III. deski osnovni šoli v Mariboru. Na dnevnem redu so bili dopisi, izpremembu pravil UJU, poročilo o finančnem stanju poverjeništva Ljubljana in slučajnosti. Pri obravnavi dopisov so se uredili nekateri interne zadeve društva. Glede na izpremembu pravil pa si je osvojilo društvo predlog, ki so bili že objavljeni v listu.

K poročilu nadzorstvenega odbora v gospodarskem odseku o finančnem stanju poverjeništva Ljubljana, je zavzel učit. društvo slednje stališče: Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico odklanja poročilo nadzorstvenega odbora v gospodarskem odseku z dne 31. 3. in 1. 4. t. l. in zahteva, da poverjeništvo Ljubljana takoj najame sodno zapršenega izvedenca, ki naj natanceno revidira finančno poslovanje in stanje poverjeništva Ljubljana zlasti od 1. 1923. dalje in ugotovi vzroke dosedanja finančnega stanja. To se naj izvrši še pred pokrajinsko delegacijsko skupščino 1926. Ta predlog je razpostavljen na vse učiteljske društva poverjeništva Ljubljana, ki naj razpravljajo o njem in si ga osvoje.

Končno so bili sprejeti sledeči predlogi:

a) Dokler ne sprejme parlament šolskega zakona, naj ostane prosvetna uprava v dosedjanju oblik oblastnih prosvetnih oddelkov. Začasne izpremembu se smatrajo bolj oviram kot napredkom solstva.

b) Učiteljsko društvo se ne more spriznati z razvadom, ki se čimdalje bolj razplaša, da se v listih napadajo bodisi osebe, bodisi stan in jo z ogorčenjem zavrača, zlasti še, ker večina vseh napadi izvirajo iz nepoučenosti, nepoznania razmer in imajo za uspeh le nepotrebno razburjanje javnosti ali celo krivčno preganjanje napadenih.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj je imelo občni zbor dne 13. marca v Vuhredu.

Tovariš predsednik otvoril zborovanje s primorbo, da je danes obisk načinjen, kar obstoja društvo ter pozdravi tov. nadzornika Močnika in na novo pristopivo tov. Frassovo.

I. Dopisi: »Zveza kulturnih društev« vabi društvo k pristopu. Društvo plača članarino za leta 1925, ker se je obvezalo, a obenem javi, da v bodoče ne pristopi. Prosvetno delo društva včlanjenih v »Zvezci« zasleduje politično smer, zato naše društvo, ki zastopa načela januarske deklaracije, ne more pristopiti. Članom kot posameznikom pa je dana prosta pot.

II. Poročilo o seji širjega sosvetja v Ljubljani poda tov. B. Juranič. Ker je oficijelno poročilo bilo izčrpno objavljeno v »Učit. Tovarišu«, omeji svoje poročilo le na razne epizode. Končno pa pravi, da bo boj za deklaracijo jasno pokazal kvaliteto naših sil.

III. O deklaraciji poroča tov. Mirko Lešnik. Poročevalc je mnenja, da je deklaracija podložena tudi našemu društvu. Načela, ki jih obsegajo, smo že večkrat soglasno sprejeti v resolucijah